

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
Guidelines for digital leadership development of school administrators under
the secondary educational service
area office Loei, Nong Bua Lam Phu

มานะ โดตชัย

Mana Dotchai and

ศศิธรดา แผงไทย

Sasirada Pangthai

สมใจ มณีวงศ์

Somjai Maneewong

วิทยาลัยพินธุบัณฑิต

Pitchayabundit College

E-mail address: mdotchai@gmail.com

Received: 25 January 2024; Revised: 16 February 2024; Accepted: 22 February 2024

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ ความต้องการจำเป็น และแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยผู้บริหารและครูผู้สอนจำนวน 325 คน กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 7 คน กลุ่มผู้ประเมินแนวทาง 30 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตรประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.80 – 1.00 และมีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ 0.93 และแบบประเมินแนวทาง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ ค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพที่ปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในภาพรวม อยู่ในระดับ มาก สภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับ มากที่สุด และองค์ประกอบที่มีต้องการจำเป็นมากที่สุดคือการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว มีค่า PNI Modified (0.34)

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 ด้าน 17 แนวทาง ซึ่งได้แก่ 1) การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วจำนวน 3 แนวทาง 2) ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ จำนวน 3 แนวทาง 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และการบริหารจัดการคุณภาพ จำนวน 3 แนวทาง 4) การมีวิสัยทัศน์ จำนวน 4 แนวทาง 5) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล จำนวน 4 แนวทาง

คำสำคัญ: แนวทางการพัฒนา, ภาวะผู้นำดิจิทัล, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aims to investigate the current state, desirable conditions, essential requirements, and development approaches for the digital leadership competency of school administrators affiliated with the Secondary Educational Service Area Office Loei Nong Bua Lamphu. The research sample includes 325 administrators and teachers, 7 experts, and 30 assessors. The research methodology employs a questionnaire with a five-level Likert scale, yielding an index of congruence ranging from 0.80 to 1.00 and a reliability level of 0.93. Additionally, approach assessments are conducted. Statistical analyses include frequency, percentage, mean, standard deviation, and the necessity index.

The research findings indicate:

1. The current state of digital leadership competency among school administrators affiliated with the Secondary Educational Service Area Office Loei, Nong Bua Lamphu, is generally at a high level. Specifically, the overall desirable conditions are at the highest level, with the most desired state being the ability to use digital tools vigorously (PNI Modified 0.34).

2. Development approaches for digital leadership competency among school administrators in the Secondary Educational Service Area Office Loei, Nong Bua Lamphu, consist of 5 dimensions with a total of 17 approaches. These dimensions include: 1) Digital tool proficiency with 3 approaches, 2) Data utilization skills with 3 approaches, 3) Integration of data into strategic planning and quality management by the school administrators with 3 approaches, 4) Visionary leadership with 4 approaches, and 5) Cultivating learning culture in the digital world with 4 approaches.

Keywords: Development guideline, digital leadership, school administrators

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

กระทรวงศึกษาธิการ ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติด้านการพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์ โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี คนเก่ง และเป็นคนมีคุณภาพด้วยการยกระดับการศึกษาไทยแบบพลิกโฉมโดยนำนวัตกรรมดิจิทัลและแอปพลิเคชันเพื่อการศึกษา (G-Suite for Education) มาประยุกต์ใช้ผ่านอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ทุกรูปแบบ เพื่อให้เกิดการปฏิรูปการศึกษาอย่างบูรณาการ เพื่อลดความเหลื่อมล้ำทางดิจิทัล (Digital Divide) ของสังคมที่เกิดจากโอกาสที่ไม่เท่าเทียมกันในการเข้าถึงเทคโนโลยีดิจิทัลที่หมายรวมถึงข้อมูลข่าวสารที่อยู่บนระบบดิจิทัล ส่งผลให้เกิดการวิจัยพัฒนานวัตกรรมดิจิทัลเพื่อสังคม (Social Digital Innovation) ในรูปแบบบริการอัจฉริยะด้านต่างๆ เช่น บริการด้านการเรียนรู้ บริการด้านสุขภาพ (ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู, 2562)

การศึกษายุคดิจิทัลจะประสบความสำเร็จได้นั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือ ความรู้ความสามารถ ประสบการณ์ของผู้บริหารสถานศึกษา ครู ในการจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพในยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นกลไกสำคัญและมีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพของผลลัพธ์ที่ได้จากระบบการศึกษาประสิทธิภาพของการบริหารและประสิทธิผลของสถานศึกษา นักวิชาการหลายท่านมี

ความเห็นตรงกันว่าความสำเร็จหรือความล้มเหลวทางการศึกษานั้นขึ้นอยู่กับผู้บริหารส่วนหนึ่ง (สุกัญญา แซ่ม้อย, 2560) โดยผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการปรับตัวให้เหมาะสมกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลต้องก้าวทันการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี เนื่องจากผู้บริหารเป็นกุญแจสำคัญในการเปลี่ยนแปลงทั้งในทางปฏิบัติและวัฒนธรรมของโรงเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาที่เป็นผู้นำด้านเทคโนโลยีดิจิทัล จึงเป็นตัวแทนของแนวคิดและวิธีปฏิบัติใหม่ โดยการใช้การสื่อสารทางโซเชียลมีเดียในการประชาสัมพันธ์ข่าวสารต่างๆ ของสถานศึกษาเพื่อเสริมสร้างคุณค่าให้กับสถานศึกษา (Sheninger, E. C. 2014) ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงเป็นตัวแปรสำคัญในด้านการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัลจึงต้องพัฒนาตนเองให้มีความรู้ความสามารถ คุณลักษณะ ทักษะ ประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้ทันเหมาะสมกับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล ทั้งนี้ ผู้บริหารจำเป็นต้องพัฒนาตนให้มีทักษะจำเป็นสำหรับผู้บริหารในยุคดิจิทัล เช่น ทักษะการคิดเชิงนวัตกรรม มีภาวะผู้นำเชิงเทคโนโลยี (technology leadership) ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรม (innovative leadership) และพัฒนาความรู้และประสบการณ์เหล่านี้เป็นสมรรถนะในการบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล (สุภวัช เชาวน์เกษม, 2563)

จากสภาพการณ์ปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงไปของโลกในยุคดิจิทัล ภาวะผู้นำถือเป็นสิ่งสำคัญในการบริหารและขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ยิ่งในปัจจุบันมีกระแสการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วและเทคโนโลยีดิจิทัลได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น ทำให้ผู้นำต้องปรับตัว ปรับรูปแบบกระบวนการในการบริหารที่แตกต่างไปจากเดิมในหลายๆ มิติ และการบริหารในยุคดิจิทัลนั้น ผู้นำหรือบริหารจะต้องให้ความสำคัญในการวางแผนกลยุทธ์ดิจิทัลและมีภาวะการเป็นผู้นำในยุคดิจิทัล โดยผู้นำต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับเทคโนโลยีดิจิทัลที่เข้ามามีบทบาทในการเปลี่ยนแปลง และรู้จักการใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมได้อย่างหลากหลาย เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ผู้บริหารหรือผู้นำที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลจะสามารถทำให้การดำเนินงานภายในองค์กรเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลเพิ่มขึ้น (รุ่งรัตน์ พลชัย, 2563) ภาวะผู้นำในยุคดิจิทัลจะต้องรู้จักปรับตัวให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รู้เท่าทันเทคโนโลยี ยอมรับเทคโนโลยีเข้ามาประยุกต์ใช้ในการทำงาน รู้จักพัฒนาและใช้ประโยชน์จากเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมได้อย่างหลากหลาย และในส่วนของกระบวนการในยุคดิจิทัลนั้น ผู้นำหรือผู้บริหารจะต้องตระหนักได้ว่าไม่สามารถบริหารองค์กรในแบบเดิม ๆ ได้ เนื่องจากในยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ผู้นำจะต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ให้ความสำคัญในการวางแผนกลยุทธ์และสามารถปรับเปลี่ยนกลยุทธ์แบบแผนให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง รวมไปถึงต้องให้ความสำคัญกับบุคลากร เนื่องจากบุคลากรถือเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนองค์กรให้ประสบความสำเร็จ ผู้นำจึงต้องให้การสนับสนุนบุคลากรในด้านต่างๆ ทั้งการให้สวัสดิการที่ดี การฝึกอบรมและพัฒนาทักษะความรู้ ความสามารถของบุคลากรในองค์กร เพื่อให้มีความรู้เท่าทันเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมทั้งเพื่อให้องค์กรสามารถดำรงอยู่ได้และสามารถแข่งขันกับองค์กรอื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องเป็นต้นแบบที่ดีในการทำงานด้วยเทคโนโลยีนวัตกรรมดิจิทัล ทั้งในเรื่องความคิด ความเป็นผู้นำและพฤติกรรม สามารถสร้างทีมผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้วยดิจิทัล โดยคำนึงถึงการใช้ทรัพยากรดิจิทัลในการจัดการศึกษาให้กับผู้เรียนอย่างคุ้มค่า ลดความซ้ำซ้อนในกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจนบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ดังนั้น ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษา ถ้าผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลระดับสูง ก็จะได้เปรียบในการแข่งขันที่จะนำไปสู่การบรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายได้อย่างยั่งยืน สามารถบริหารการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดรับกับเป้าหมายและทิศทางการเปลี่ยนแปลง (จันทนา แสนสุข, 2559)

จากความสำคัญดังกล่าว จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจศึกษาและหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลของสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู อย่างจริงจัง ซึ่งมุ่งเน้นการศึกษาข้อมูลจากภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบปัญหาเกี่ยวกับการส่งเสริมและการพัฒนาการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู อย่างจริงจัง โดยงานวิจัยนี้มุ่งเน้นไปที่การศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัด โดยศึกษาองค์ประกอบของภาวะผู้นำดิจิทัลทั้ง 5 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีวิสัยทัศน์ การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล โดยมุ่งหวังเพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพและสามารถนำผลการวิจัยไปใช้ในการพัฒนาผู้บริหาร พัฒนาครู พัฒนาผู้เรียน ในบริบทของสถานศึกษาในสังกัดรวมไปถึงเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลดิจิทัลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จำนวนทั้งสิ้น 2,113 คน เป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 86 คน และครูผู้สอน จำนวน 2,027 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ (stratified random sampling) จำนวน 325 คน ซึ่งได้มาจากการเทียบสัดส่วนประชากรตามตารางเครจซี่มอร์แกน (Krejcie, R.V., & D.W. Morgan) ผู้บริหารใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำแนกเป็นผู้บริหารจำนวน 52 คน ครูผู้สอน 273 คน

1.3 กลุ่มผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบร่างแนวทางทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ไปสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 7 คน ที่มีผลงานเป็นที่ประจักษ์ในด้านภาวะผู้นำดิจิทัล ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

1.4 กลุ่มเป้าหมายใน ประเมินแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 30 คน

2. ตัวแปร

2.1 ตัวแปรต้น ได้แก่ ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย

2.1.1 การมีวิสัยทัศน์

2.1.2 การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว

2.1.3 ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้

2.1.4 ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร

2.1.5 การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล

2.2 ตัวแปรตาม แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยระยะที่ 1 เป็นแบบสอบถามสภาพปัจจุบัน และสภาพที่พึงประสงค์เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นคำถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบเป็นแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามแบบการตอบสนองคู่ (Dual – Response Format) เกี่ยวกับภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 ด้าน 1) การมีวิสัยทัศน์ 2) การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว 3) ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ 4) ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร 5) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ และความต้องการจำเป็นในแต่ละระดับมีเกณฑ์การพิจารณา คือ

5 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

3 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

1 หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

ผู้วิจัยได้สร้างและพัฒนาเครื่องมือด้วยตนเอง เก็บรวบรวมข้อมูลตามกรอบแนวคิดและวัตถุประสงค์ของการวิจัย ซึ่งดำเนินการดังนี้

4.1 ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดการวิจัย

4.2 สร้างแบบถามให้ครอบคลุมนิยามเชิงปฏิบัติการทั้ง 5 ด้าน

4.3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และขอคำแนะนำข้อเสนอแนะเพื่อแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสม

4.4 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ตรวจสอบลงความเห็นและให้คะแนนวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม (Index of Consistency : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.60-1.00 ขึ้นไป

4.5 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้ง

4.6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามที่ทดลองใช้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค

(Cronbach's Alpha Coefficient) (บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.93

5.7 นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบค่าความเชื่อมั่นแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้ง จากนั้นนำไปจัดพิมพ์ใช้เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปเก็บข้อมูลต่อไป

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้มีแผนการดำเนินการเก็บข้อมูลการศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ดังต่อไปนี้

5.1 ขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยพณิชยการถึงผู้อำนวยการ ผู้อำนวยการโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

5.2 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างและขอรับแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง

5.3 ตรวจสอบความสมบูรณ์ในแต่ละชุดและนำมาวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

6. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม วิเคราะห์แบบสอบถาม โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติดังนี้

6.1) แบบสอบถามตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ ตำแหน่งและวุฒิการศึกษา วิเคราะห์โดยหาค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage)

6.2) แบบสอบถามตอนที่ 2 วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) แล้วนำค่าไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์การวิเคราะห์ผลการประเมิน โดยวิธีการแปลผลตามเกณฑ์ ซึ่งแบ่งคะแนนเป็นช่วง ๆ แต่ละช่วงมีความหมาย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2560)

ค่าเฉลี่ย 4.51 - 5.00 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ย 3.51 - 4.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ย 2.51 - 3.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ย 1.51 - 2.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อย

ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.50 หมายถึง ระดับสภาพปัจจุบัน/สภาพที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

6.3 การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู เป็นขั้นตอนการจัดเรียงลำดับความต้องการจำเป็นจากมากไปน้อย โดยใช้สูตรของ นางลักขณ์ วิรัชชัย และสุวิมล ว่องวาณิช (สุวิมล ว่องวาณิช, 2558) โดยปรับจากสูตร PNI เดิมโดยใช้วิธี Priority Need Index (PNI_{Modified})

ผลการวิจัย

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 325 คน โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และจัดลำดับความต้องการจำเป็นของข้อมูล (PNI_{Modified}) ผลปรากฏดังในตารางที่ 1 ดังต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และดัชนีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในภาพรวม

ภาวะผู้นำดิจิทัล	สภาพปัจจุบัน			สภาพที่พึงประสงค์			PNI Modified	ลำดับ ที่
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. การมีวิสัยทัศน์	3.32	0.46	ปานกลาง	4.45	0.52	มาก	0.29	4
2. การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว	3.49	0.44	ปานกลาง	4.49	0.51	มาก	0.34	1
3. ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้	3.35	0.48	ปานกลาง	4.48	0.53	มาก	0.33	2
4. ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร	3.46	0.55	ปานกลาง	4.55	0.52	มากที่สุด	0.29	3
5. การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล	3.40	0.55	ปานกลาง	4.49	0.51	มาก	0.28	5
รวม	3.40	0.36	ปานกลาง	4.49	0.48	มาก	0.26	-

จากตารางที่ 1 สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า สภาพที่ปัจจุบันของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.36) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.49$, S.D. = 0.44) รองลงมา คือ ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร ($\bar{X} = 3.46$, S.D. = 0.55) และ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ($\bar{X} = 3.40$, S.D. = 0.55) ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ ($\bar{X} = 3.35$, S.D. = 0.48) และการมีวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.32$, S.D. = 0.46)

เมื่อพิจารณาสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคนในองค์กร มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.55$, S.D. = 0.52) รองลงมา คือ การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว และการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ($\bar{X} = 4.49$, S.D. = 0.51) และ การมีวิสัยทัศน์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 4.45$, S.D. = 0.52)

ผลการจัดลำดับความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภูในภาพรวมพบว่า ค่าเฉลี่ย PNI_{Modified} = 0.25 ด้านความต้องการที่จะพัฒนาพบว่า มีค่า PNI_{Modified} สูงสุดมีความสำคัญเป็นลำดับที่ 1 คือ การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว (PNI_{Modified} = 0.34) ลำดับที่ 2 คือ ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ (PNI_{Modified} = 0.33) ลำดับที่ 3 คือ ความเข้าใจในความรู้และทักษะความสามารถของคน

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 ด้าน 17 แนวทาง ซึ่งได้แก่ 1) การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วจำนวน 3 แนวทาง 2) ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ จำนวน 3 แนวทาง 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และการบริหารจัดการคุณภาพ จำนวน 3 แนวทาง 4) การมีวิสัยทัศน์ จำนวน 4 แนวทาง 5) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล จำนวน 4 แนวทาง จากที่กล่าวมาสามารถทำเป็นแผนภาพดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยอภิปรายผลการวิจัยตามลำดับดังนี้

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู

1.1 สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือองค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลทั้งนี้อาจเป็นเพราะเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินงานของสถานศึกษาในทุกด้าน ตั้งแต่การบริหารจัดการ การเรียนการสอน ไปจนถึงการติดต่อสื่อสารกับผู้ปกครองและชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษาที่มีภาวะผู้นำดิจิทัลจะสามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อสถานศึกษาและนักเรียนซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ญัฐวิภา อุดขุนนารี และอมรทิพย์ เจริญผล (2565) เรื่อง ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่าภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับมากที่สุดคือ องค์ประกอบ

การสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล รองลงมาคือ องค์ประกอบการสื่อสารดิจิทัล องค์ประกอบการเสริมสร้างแรงจูงใจดิจิทัล องค์ประกอบวิสัยทัศน์ทางดิจิทัลและการเป็นต้นแบบทางดิจิทัล และองค์ประกอบความรู้และการใช้ทักษะทางดิจิทัล

1.2 สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู จากผลการศึกษาสภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำดิจิทัลที่พึงประสงค์อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับมากที่สุดคือ องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล รองลงมาคือ องค์ประกอบการสื่อสารดิจิทัล องค์ประกอบการเสริมสร้างแรงจูงใจดิจิทัล องค์ประกอบวิสัยทัศน์ทางดิจิทัลและการเป็นต้นแบบทางดิจิทัล และองค์ประกอบความรู้และการใช้ทักษะทางดิจิทัล สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐวิภา อุดขุนนารี และอมรทิพย์ เจริญผล (2565) ซึ่งได้วิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีระดับมากที่สุดคือ องค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล รองลงมาคือ องค์ประกอบการสื่อสารดิจิทัล องค์ประกอบการเสริมสร้างแรงจูงใจดิจิทัล องค์ประกอบวิสัยทัศน์ทางดิจิทัลและการเป็นต้นแบบทางดิจิทัล และองค์ประกอบความรู้และการใช้ทักษะทางดิจิทัล

1.3 ความต้องการจำเป็น PNI Modified ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่าองค์ประกอบการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องมาจากเทคโนโลยีดิจิทัลมีบทบาทสำคัญต่อการดำเนินชีวิตและการทำงานในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างคล่องแคล่ว เพื่อสามารถสื่อสารและทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพ สามารถนำข้อมูลมาใช้ในการประกอบการตัดสินใจ และสร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ๆ ให้กับสถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณัฐวิภา อุดขุนนารี และอมรทิพย์ เจริญผล (2565) ที่วิจัยเรื่องผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร พบว่า ต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของตนเองมากที่สุด ในองค์ประกอบการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว

2. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ผู้วิจัยได้อภิปรายผลการวิจัยโดยนำผลการประเมินแนวทางที่มีระดับความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับที่สูงที่สุดมาอภิปราย ตามลำดับดังนี้

2.1 ความเหมาะสมแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และการบริหารจัดการคุณภาพได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะสอดคล้องกับสภาพบริบทปัจจุบันที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วไปสู่ยุคดิจิทัล ผู้บริหารสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีภาวะผู้นำดิจิทัลที่เข้มแข็ง เพื่อนำสถานศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลง และบรรลุเป้าหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพสอดคล้องกับการศึกษาของ นราธิป โชคชัยสุนทร และคณะ (2564) ที่วิจัยเรื่องภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

2.2 ความเป็นไปได้แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่าองค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมในระดับมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะแนวทางการพัฒนา

สอดคล้องกับนโยบายและแผนการศึกษาแห่งชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) และแนวทางการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) นอกจากนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู มีความพร้อมที่ จะสนับสนุนการดำเนินงานตามแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลได้รับการประเมินว่ามีความเป็นไปได้ใน ระดับมากที่สุด เนื่องจากมีแนวทางที่ชัดเจน สามารถทำได้จริง และสามารถดำเนินการได้ภายใต้งบประมาณ และทรัพยากรที่มีอยู่สอดคล้องกับงานวิจัยของ นราธิป โขชัยสุนทร และคณะ (2564) ที่ศึกษาเรื่องการพัฒนา ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ควรเน้นที่การปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถ นำความรู้และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุพรรณิกา สุบรรณาจ (2560) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา พบว่า ควร ดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะและความพร้อมในการนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่ การปฏิบัติ

2.3 ความเป็นประโยชน์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่าองค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษามีการนำ ข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และการบริหารจัดการคุณภาพ ได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสมใน ระดับมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องมาจากแนวทางการพัฒนาจะช่วยพัฒนาทักษะและความสามารถของผู้บริหาร สถานศึกษาในด้านต่างๆ ที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ยุคดิจิทัล เช่น ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ การมีวิสัยทัศน์ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัลได้รับการ ประเมินว่ามีความเป็นประโยชน์ในระดับมากที่สุด สามารถนำไปพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน สอดคล้องกับ งานวิจัยของ นราธิป โขชัยสุนทร และคณะ (2564) ที่วิจัยเรื่องการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหาร สถานศึกษาส่งผลต่อการพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัล

องค์ความรู้ใหม่

ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของตนเอง เพื่อนำ สถานศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและบรรลุเป้าหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีแนว ทางการพัฒนาที่สำคัญ ดังนี้

1. **การพัฒนาทักษะและความสามารถด้านดิจิทัล** ผู้บริหารสถานศึกษาควรมีความรู้และทักษะด้าน ดิจิทัลที่จำเป็นต่อการขับเคลื่อนสถานศึกษาสู่ยุคดิจิทัล เช่น ทักษะการใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ความสามารถในการ นำข้อมูลมาใช้ การมีวิสัยทัศน์ การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล เป็นต้น การพัฒนาทักษะและ ความสามารถด้านดิจิทัลสามารถดำเนินการได้หลากหลายวิธี เช่น การเข้ารับการอบรม การฝึกอบรมภายใน สถานศึกษา การเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เป็นต้น

2. **การพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานเชิงปฏิบัติ** การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา ควรเน้นที่การปฏิบัติจริง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำความรู้และทักษะที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ได้อย่าง มีประสิทธิภาพ ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถพัฒนาทักษะการปฏิบัติงานเชิงปฏิบัติได้โดยการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษา เช่น การจัดการเรียนรู้ การนิเทศการสอน การติดตามและประเมินผล เป็นต้น

3. **การพัฒนาทักษะการปรับเปลี่ยน** โลกยุคดิจิทัลมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีทักษะการปรับเปลี่ยนเพื่อให้สามารถปรับตัวและนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติ ได้ ทักษะการปรับเปลี่ยนสามารถพัฒนาได้โดยการติดตามข่าวสาร ศึกษาข้อมูลใหม่ๆ และเปิดใจรับสิ่งใหม่ๆ

การพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะและความพร้อมในการนำการเปลี่ยนแปลงไปสู่การปฏิบัติ ผู้บริหารสถานศึกษาควรตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาตนเองและนำแนวทางการพัฒนาที่กล่าวมาข้างต้นไปปฏิบัติ เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนสถานศึกษาให้ก้าวทันการเปลี่ยนแปลงและบรรลุเป้าหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

จากผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในภาพรวม พบว่า

สภาพปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือองค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล

สภาพที่พึงประสงค์ของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือองค์ประกอบการสร้างวัฒนธรรมดิจิทัล

ความต้องการจำเป็น PNI Modified ของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาพบว่าองค์ประกอบการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วอยู่ในระดับมาก

แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู พบว่าองค์ประกอบผู้บริหารสถานศึกษามีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และการบริหารจัดการคุณภาพได้รับการประเมินว่ามีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับที่สูงที่สุด

จากผลการวิจัยข้างต้น สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีทักษะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้และการบริหารจัดการสถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบหลัก ได้แก่

1. ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และการบริหารจัดการคุณภาพ
2. ผู้บริหารสถานศึกษามีวิสัยทัศน์ทางดิจิทัลและการเป็นต้นแบบทางดิจิทัล
3. ผู้บริหารสถานศึกษาสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล

ทั้งนี้ ผู้บริหารสถานศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และภาคีเครือข่ายควรร่วมกันดำเนินการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อให้ผู้บริหารสถานศึกษามีทักษะและความสามารถในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลอย่างมีประสิทธิภาพ และนำไปสู่การพัฒนาสถานศึกษาในยุคดิจิทัลอย่างยั่งยืน

สรุป

สภาพที่ปัจจุบันของภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก สภาพที่พึงประสงค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และองค์ประกอบที่มีต้องการจำเป็นมากที่สุดคือการเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่ว มีค่า PNI Modified (0.34) ส่วนแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเลย หนองบัวลำภู ประกอบด้วย 5 ด้าน 17 แนวทาง ได้แก่ 1) การเป็นผู้ใช้งานดิจิทัลได้อย่างคล่องแคล่วจำนวน 3 แนวทาง 2) ความสามารถในการนำข้อมูลมาใช้ จำนวน 3 แนวทาง 3) ผู้บริหารสถานศึกษามีการนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนกลยุทธ์และการบริหารจัดการคุณภาพ จำนวน 3 แนวทาง 4) การมีวิสัยทัศน์ จำนวน 4 แนวทาง และ 5) การสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในโลกดิจิทัล จำนวน 4 แนวทาง

ข้อเสนอแนะ

ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป ดังนี้

1. การศึกษาเกี่ยวกับการนำเสนอและการส่งเสริมการเรียนรู้ การศึกษาวิจัยเกี่ยวกับวิธีการสร้างและส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล ไม่ว่าจะเป็นการสร้างแหล่งข้อมูลและเครื่องมือการเรียนรู้ออนไลน์ หรือการสร้างกลุ่มทำงานและฟอรัมเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้.
2. การศึกษาเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงองค์กร การศึกษาการเปลี่ยนแปลงขององค์กรในสถานศึกษา เมื่อมีการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล โดยการสำรวจขั้นตอนการเปลี่ยนแปลง ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จหรือความล้มเหลวของการเปลี่ยนแปลง และวิธีการจัดการที่เหมาะสมในการดำเนินการ.
3. การวิเคราะห์แนวโน้มที่มีอยู่ การวิเคราะห์แนวโน้มที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล โดยการสำรวจการดำเนินงานที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนานี้ และการหาแนวทางการดำเนินงานในอนาคตที่เหมาะสม.
4. การศึกษาเปรียบเทียบระดับผลการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัล การศึกษาและเปรียบเทียบระดับผลการพัฒนาภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษาในสถานศึกษาต่าง ๆ โดยการสำรวจและวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายแหล่งที่มาต่าง ๆ เพื่อเปรียบเทียบความสำเร็จและปัญหาที่เจอในการพัฒนานี้.

เอกสารอ้างอิง

- จันทนา แสนสุข. (2559). ภาวะผู้นำ Leadership. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: บริษัททริปเพิ้ลกรุ๊ป จำกัด.
- ฐิตินันท์ นันทะศรี และคณะ. (2563). ภาวะผู้นำเชิงนวัตกรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารบัณฑิตศึกษา. 17(79), 11-20.
- ณัฐวิภา อุดขุนนารี และอมรทิพย์ เจริญผล. (2565). ภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาสกลนคร. วารสารวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, 2(2), 103-116.
- ทินกร บัวชู และทิพภาพร บัวชู. (2562). ภาวะผู้นำดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษา. วารสารครุศาสตร์สาร. 13(2), 285-294.
- นราธิป โชคชัยสุนทร์ และคณะ. (2564). ภาวะผู้นำของผู้บริหารที่ส่งผลต่อสมรรถนะการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1. วารสารบัณฑิตศึกษา, 18(80), 90-95.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น.
- รุ่งรัตน์ พลชัย. (2563). ภาวะผู้นำกับการบริหารในยุคดิจิทัล. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มมร. วิทยาเขตอีสาน 1(3), 53-62.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2560). การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล. กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพรรณิกา สุบรรณาจ. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- สุภาวิช เขาวนเกษม และคณะ. (2563). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำยุคดิจิทัลของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- สุวิมล ว่องวาณิช. (2558). การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Sheninger, E. C. (2014). Digital leadership : changing paradigms for changing times.United States of America: Corwin.
- Krejcie, R.V., & D.W. Morgan. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities”. Educational and Psychological Measurement.